

Jerusalembrevet

NYHETSBRV 4/2018 • JANUARI-MARS
SWEDISH CHRISTIAN STUDY CENTRE (SCSC)
WWW.BILDA.NU/SCSC

Foto: Shutterstock.com

Är dialog och ickevåld möjligt?

JAG GJORDE VAPENFRI TJÄNST för många år sedan. Vilde inte lära mig att hantera skjutvapen. Trodde – och tror! – på ickevåldsmetoder och dialog. Här i Jerusalem får man lära sig att leva med att ständigt se vapen. En svensk medresenär på spårvagnen fick bråttom att flytta på fötterna när soldatens automatvapen hängde ner och pekade på dem. Och när ett par civilklädda yngre män reste sig putade pistolerna i bakfickorna. Ingen reagerar, mer än möjligtvis några turister som stirrar och sedan vänder bort blicken, för att sedan titta igen om man verkligen sett rätt.

En grupp gymnasieelever reagerade när de gick på disco och ett gäng unga soldater kom in och dansade – med vapnen på sig! En skolklass kommer och går förbi, längst bak går en beväpnad vakt. En del ser det med en gång, andra kanske inte ens ser det förrän någon påpekar vapnens närvaro. Vi är så ovana. Vi förväntar oss inte att se

både militär och civila med skjutvapen mitt i gatuvimlet.

Även vid ingången till många heliga platser är det skyltar med överkorsade vapen, lika naturligt som förbudet mot shorts och att äta glass. I Kapernaum visar skylten att det till och med är förbjudet med drönare!

Så vad gör ett samhälle med oss där vapen är ett så naturligt inslag? Hur påverkar det mig och mitt sätt att se på min omgivning, mina medmänniskor? Vapnen blir ett tecken för så många saker. Makt, eller åtminstone viljan av att ha makt över någon annan, misstänksamhet och rädsla för den vi möter. Är det ett sådant samhälle vi vill ha? Kanske kan det finnas andra sätt att skapa säkerhet och förtroende människor emellan. Nu närmar vi oss jultid – budskapet om fred bland människor som förkunnades för tvåtusen år sedan kan tyckas långt borta, särskilt här.

I Bilda har vi talat mycket om dialog – att ingen växer utan möten. Det är

lätt för oss att säga, som finns i ett helt annat sammanhang, där vi levt i fred och trygghet i generationer. Och vem är jag att komma och tala om hur andra ska agera, de som upplevt förluster och trauma som är långt fjärran vad jag kan föreställa mig. Kan jag ändå säga något om dialog och att möta ”den andre”?

Det jag vet är att dialog förutsätter ett samtal på lika villkor, att man möts som jämbördiga. Och det är svårt i den situation som råder här just nu. Men, trots allt finns det tillfällen där man möts, där man delar lidande och sorg, glädje och hopp. Tillfällen där man kan ana en änglaröst. Och det är de små ögonblicken som stärker min tro på ickevåld och dialog.

Lars-Inge Claesson
Direktor

Jerusalembrevet är ett nyhetsbrev från Bildas studiecenter i Jerusalem där vi berättar om verksamheten och kort kommenterar aktualiteter i det heliga landet. Vill du ha kommande nyhetsbrev kan du sända din e-postadress till scsc@bildanu

Rapport om MR-brott från palestinska myndigheten

I en rapport från organisationen Human Rights Watch under hösten riktas kritik mot de palestinska regimerna i Gaza och Ramallah mot vad man menar är svåra människorättsbrott. Rapporten, som har under rubriken "Godtycklig arrestering och tortyr under det palestinska självstyret och under Hamas" baserar sig på intervjuer med 147 drabbade palestinier.

Exempel på vanligt förekommande brott, enligt HRW, är de som riktas mot journalister, fackliga företrädare och aktivister som avslöjar nepotism och korruption.

Foto: Bo Heilström

Spring i Betlehem eller skriv i Jerusalem

Bland Bildas studieresor i mars finns några med vitt skilda karaktärer. Den ena är en skrivarkurs tillsammans med författaren Anita Goldman, som genomförs i byn Ein Karem utanför Jerusalem. Den andra är en studieresa med möjlighet att springa Betlehem Marathon. Deltagarna i den senare resan kan välja mellan att springa det fulla maratonloppet, 42 kilometer, en halvmaraton eller bara 10 eller 5 kilometer. Andra inslag i studieresan är exempelvis besök i ett ekologiskt dadelprojekt och matlagning med kvinnor i flyktingläger i Betlehem.

Regeringskris i Israel

En akut politisk kris inträffade i Israel i november i efterspelet av några dagars intensiv militär aktivitet kring Gaza. När majoriteten i den israeliska regeringen accepterade eld-upphör med Hamas valde försvarsminister Avigdor Lieberman att avgå. Avtalet såg han som en kapitulation från Israels sida.

Under några dagar såg ett snart nyval vara den enda vägen för att lösa den akuta politiska krisen. Men två mindre högernationalistiska partier valde att under protest stanna kvar i regeringen. Enligt Dagens Nyheter korrespondent i Israel, Nathan Shachar, sitter premiärminister Benjamin Netanyahu löst. "Netanyahu fruktar inte det liberala fredsläget, vars utsikter att bilda regering är minimala, utan högarna i det egna nationalistläget", skriver Shachar.

Vi gör flera studiebesök per dag och möter människor från palestinska och israeliska organisationer som berättar om ockupationens konsekvenser.

Att se ockupationen med egna ögon

Under nio dagar i november besökte kursen "Fred, ickevåld och ledarskap" vid Härnösands folkhögskola Palestina och Israel för att få se situationen på plats och lära sig mer om de ickevåldsmetoder som används för att skapa fred. Jonas Karlsson var elev på kursen och skriver här om sina intryck.

– Jag tror att människan är skapad av Gud. Därför anser jag att vi inte har rätten att skada andra människor. Men alternativet vid förtryck är inte att ge upp, att visa underdånighet, utan att kämpa med ickevåldsmetoder.

Det säger Jean Zaru, kväkare och fredsaktivist när vi träffar henne i Ramallah.

– Ockupation är något våldsamt, fortsätter hon. Ockupationer tar över land, vatten, kränker de mänskliga rättigheterna om rörelsefrihet, tillgång till hälsovård med mera.

Elefanten i rummet

Israels ockupation av Västbanken påverkar det mesta här. Ändå får jag ibland känslan att ockupationen är som elefanten i rummet, som inte bör nämnas. Många talar om Israel och Palestina som en "konflikt". I en mening är det såklart rätt. Men det är ingen jämbördig konflikt och utan att benämna att det rör sig om en ockupation kommer vi inte närmare fred. Det finns idag över 700.000 israeler på de enligt FN olagliga bosättnings-

arna på Västbanken. Och de fortsätter att expandera i hög takt med kända konsekvenser för palestinerna.

– Ockupationer rör vid människors inre värde. Det berättar för oss att vi inte är jämlika, att vi inte kan gå vart vi vill. Och människor börjar tänka så, att vi inte är jämlika. De flesta ockupationsmakter försöker demonisera folket de ockuperar. Varför? För att rättfärdiga sitt eget handlande, fortsätter Jean Zaru.

Hon sätter ord på något som vi med egna ögon har sett i Jerusalem. Helt nära den enligt många människor heliga staden slingrar sig en mur. Helt färdigställd är separationsbarriären 708 km lång. På vissa ställen sträcker sig muren 18 km in på Västbanken. För de 25.000 palestinier som hamnat på fel sida av muren innebär det att de är instängda från två håll.

På en rundtur i Jerusalem ser vi fina nybyggda israeliska bostadsområden och bosättningar. När vår buss fortsätter in i de palestinska områdena är fattigdomen påtaglig. Vägarna är kantade av skräp, husen av sämre kvalitet. Vår israeliska vän berättar att el- och vattenförsörjningen är knapp och av Jerusalems totala budget spenderas oproportionellt lite där palestinerna bor.

Pusselbit för pusselbit

Vårt program är fullspäckat och vi gör minst 2–3 intressanta studiebesök per dag. Vi besöker historiska platser, flyktingläger och fredsorganisationer.

Upplever kultur och turism. Pusselbit för pusselbit faller på plats. På Jerusalems gator går unga värnpliktiga militärer omkring med M16-gevär. Checkpointsen är otaliga. Palestiniere som inte bor i staden måste ha särskilt tillstånd för att komma in. De som bor där har ett annat specifikt ID-kort. Som utomstående betraktare är det enkelt att se dynamiken av rädsla – förtryck – frustration.

Enligt vad flera säger till oss är majoriteten av de israeliska bosätterna på Västbanken inte religiöst motiverade. De uppmanas att bosätta sig där genom billig mark och åtnjutande av skattelättnader. Samtidigt talar man om en grupp som hård ideologisk kärna, som i en blandning av nationalism och religiös fanatism anser att Israel bör ta över Västbanken.

I flyktinglägret Askar i staden Nablus besöker vi ett socialt center där både skola och fritidsgård byggts upp. I en rundtur bland husen möts vi av glada hälsningar och skeptiska blickar om vartannat. Det är slitet, skräpigt och ordentligt deprimerande. På ett begränsat område trängs 30.000 invånare. Vi ser skothål i beskjutna hus efter att prickskyttar på avstånd attackerat.

Vårt besök i Hebron kanske gör starkast intryck. Flera palestinska hus har evakuerats och israeliska bosättningar skapas inne i gamla staden. Militärförläggningar, checkpoints och posteringskontroller och övervakar palestinerna. På den tidigare huvudgatan Shuhada är palestinier förbjudna att vara.

Framför våra ögon ser vi hur en arabisk kvinna med två små barn blir stoppad och trakasserad av två israeliska pojkar, kanske 11–12 år gamla. Efter en kort ordväxling springer de

I flyktinglägret Askar i Nablus besöker vi ett socialt center med både skola och fritidsgård för barnen.

och hämtar beväpnad militär som snabbt går fram till kvinnan, som ser mycket rädd ut. Kvinnan och barnen går iväg. Efteråt berättar hon för oss att hon inte är från staden och inte kände till förbudet men är tacksam att vi var närvarande och att hon fruktar för sitt liv.

Finns ändå hopp

Men här finns också hopp. Många av de palestinska ungdomarna är välutbildade, "det är vårt sätt att bekämpa ockupationen" som de säger i flyktinglägret i Askar. Drömmen om att en dag kunna återvända till sina eller föräldrarnas hemstäder lever ännu. Vi träffar också flera organisationer där israeler kämpar mot ockupationen och för fred.

Starkast intryck gör Parents Circle där israeler och palestinier som förlorat en familjemedlem kämpar tillsammans. Genom personliga berättelser och föreläsningar, samt att skapa forum för möten mellan israeler och palestinier jobbar de målmedvetet för förändring underifrån.

– Vi måste bryta våldsspiralen och skapa tillit mellan folken, sammanfattar Ben Kfir.

Text och foto: Jonas Karlsson

Fred Ickevåld och Ledarskap – Härnösands Folkhögskola

Kursen är en enterminkurs, 50 % studietakt. Tre kursträffar hålls i Härnösand. En 10 dagars studieresa till Israel och Palestina är en del av kursen.

Nästa kurs genomförs hösten 2019, med ansökan i april.

Kursen är ett samarbete mellan Härnösands Folkhögskola, Bilda och Kristna Fredsrörelsen.

Plockat i bokhyllan

Smått och stort, brett och udda

Många studiecirkel som förbereder en studieresa frågar efter en bok som kan förklara logiken bakom konflikten och varför den bara fortsätter. Eller en berättelse om ett verkligt möte mellan en israel och en palestinier. Här är tips om två sådana böcker.

Mellan krig och fred i Israel och Palestina

Karin Aggestam, Anders Persson och Lisa Strömbom, utgiven på Studentlitteratur.

Det här är en bok som fokuserar på

Israel-Palestinakonflikten genom att vända och vrida på frågor och perspektiv. Hur ser de olika parterna på sig själva? Varför är det så svårt att komma vidare? Vilka försök har gjorts?

Den diskuterar även de senaste årtiondena av fredsförhandlingar och fredsbyggande. Författarna avslutar med att blicka framåt och presenterar ett antal konfliktlösningsförslag.

Boken är sakligt skriven av akademiker (statsvetare vid Lunds universitet) men på intet sätt tung att läsa utan mycket folkbilande och till och med spännande. Den fungerar utmärkt i en studiecirkel!

Alla floder flyter mot havet

Dorit Rabinyan, Norstedts förlag

Liat är från Israel och Hilmi är från Palestina. Deras omöjliga kärlekshistoria blir möjlig när de träffas i New York. Men kommer

de att kunna leva med varandra i hemlandet? En stark roman om passion och om hur svårt det är att koppla bort sin identitet och sina sammanhang när en konflikt etsats fast i kropp och själ.

Dorit Rabinyan föddes i Israel i en judisk familj som utvandrat från Iran. Romanen gav upphov till en politisk skandal 2016 när det israeliska utbildningsministeriet förbjöd skolungdomar att läsa den i litteraturundervisningen. Alla floder...

Sabeel arbetar för förändring:

"Kumi Now" – res dig upp!

Sabeel är en ekumenisk teologisk organisation som grundades för mer än 25 år sedan av den anglikanske prästen Naim Ateek. Förebilden är den latinamerikanska befrielse-teologin som försöker sätta in bibel-texterna i människors egen kontext. Icke våld är en viktig grundpelare i arbetet.

Omar Haramy är huvudansvarig på Sabeel och berättar om verksamheten som sker både i Israel och i Palestina.

Sabeel vill arbeta för att stärka det lokala samhället, dels mellan olika kristna kyrkor, men också i en dialog med det muslimska samhället på Västbanken. I Israel försöker man skapa dialog mellan israeliska araber och judar.

En annan del är bibelstudiegrupper för ungdomar och kvinnor på olika orter. Eftersom män finns i de ledande positionerna i kyrkan har man medvetet arbetat för att ha kvinnliga ledare i alla grupper! Här visar man på kopplingen mellan tron och vardagens realiteter.

Som en tredje del arbetar man med olika former av påverkansarbete för rättvisa och fred. Det sker både lokalt och internationellt. Ett bönebrev sänds ut varje vecka som lyfter olika svårigheter och uppmanar till bön för

dessas. Man ger ut böcker, och publikationen Cornerstone kommer ut fyra gånger per år. Konferenser hålls på olika platser. Friends of Sabeel är lokala grupper runt om i världen.

"Kumi Now" är ett projekt som kommer som ett svar på den uppgivenhet man känt inför möjligheten att påverka den politiska situationen. Omar poängterar att det är ett försök att skapa samverkan mellan de många, ofta små, organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter på båda sidor i konflikten.

Stå upp och agera

Kumi är ett arameiskt ord som Jesus använde när han uppväckte en 12-årig flicka från döden. Kumi betyder "res dig upp". Kumi Now speglar att det är viktigt att stå upp och agera när situationen har blivit förfärlig, akut och farlig. Kumi Now är mer än ett rop, säger Omar, det är gråten från miljontals människor som söker ett liv med verklig fred och säkerhet.

Omars intryck är att de organisationer man velat samverka med har varit mycket positivt inställda till att delta i projektet. Även kyrkor runt om i världen har lovordat initiativet. Men när det sedan kommer till att gå från ord till handling har det varit svårare att få människor att ställa upp.

Omar Haramy

Varje vecka lyfts en organisation för att visa på det som är just deras huvudfråga. Den senaste veckan när våldet mot kvinnor uppmärksammats över hela världen är det "Womens center for legal aid and counseling", WCLAC, som stått i fokus. Uppmaningen är att skicka vykort med blommar till FN:s kontor i New York med vädjan om att agera för kvinnor och deras familjer som drabbas av våld, både psykiskt och fysiskt i området.

Omars och Sabeels förhoppning är att de många små enkla handlingar som föreslås i projektet ska ge effekt och leda till en förändring i konflikten.

Text: Lars-Inge Claesson

Foto: Marianne Claesson

SCSC-kalendarium • JANUARI–MARS 2019

27 februari – 7 mars

Personal från Bilda Sydöst. *Resepedagog*: Eva Danielsson

3–10 mars

Skrivarkurs med Anita Goldman. *Resepedagog*: Thomas Magnusson

3–10 mars

Studieresa med Härnösands stift. *Resepedagog*: Maria Wålsten

5–12 mars

Personal från Bilda Östs kyrkteam. *Resepedagog*: Magnus Stenberg

14–25 mars

"Betlehem Marathon". *Resepedagog*: Bosse Hellström

21–28 mars

Södra Vätterbygdens Folkhögskola, Bibellinjen. *Resepedagog*: Anders Linsmo

Läs mer om kommande resor på
www.bilda.nu/mellanostern/aktuella-resor